

CEBİNİZDEKİ TEHLİKENİN FARKINDA MISINIZ?

Cep telefonlarının insan ve çevre sağlığı üzerindeki uzun dönem etkilerini sizler için araştırdık. **SAYFA 10**

KARANLIK EVRENDEKİ MUM IŞIĞI: CARL EDWARD SAGAN

Günümüzde modern bilim tarihinin en değerli isimlerinden biri olarak anılmaya devam eden C.E. Sagan... **SAYFA 11**

ÜNİVERSİTE **SAYFA 2-6**

ÜNİVERSİTEDEN HABERLER

Rektör Prof. Dr. Şafak Ertan Çomaklı nezaket ziyaretlerini kabul ediyor

Anadolu Üniversitesi 2017 yılında 100 bine yakın haberle gündem oldu

Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü ilk yarışmasından dereceyle döndü

ŞEHİR **SAYFA 6**

ULUSLARARASI PIŞMIŞ TOPRAK SEMPOZYUMU 12'İNCİ KEZ ESKİŞEHİR HALKIYLA BULUŞTU

KÜLTÜR&SANAT **SAYFA 8-9**

SİNEMANIN HAYALPEREST ÇOCUĞU: FANTASTİK FİLMLER

EKONOMİ **SAYFA 12-13**

KÜRESEL EKONOMİNİN TEMEL TAŞLARI: IMF VE DÜNYA BANKASI

KAMPÜS **SAYFA 16**

PROF. DR. ŞAFAK ERTAN ÇOMAKLI ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ GÖREVİNİ DEVRALDI

Anadolu Üniversitesi Görev Teslim Töreni, Anadolu Üniversitesi Rektörlük Senato Odası'nda yoğun bir katılımıyla gerçekleştirildi. Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Şafak Ertan Çomaklı'ya cübbelerini Prof. Dr. Naci Gündoğan giydirdi. Törende ayrıca Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Çomaklı tarafından

üniversiteye verdiği hizmetlerden dolayı Prof. Dr. Naci Gündoğan'a plaket takdim edildi.

Prof. Dr. Naci Gündoğan devir teslim töreninde, rektörlük görevi süresince sürdürülen çalışmalar hakkında katılımcıları bilgilendirdi.

Anadolu Üniversitesi yeni Rektörü Prof. Dr. Şafak Ertan Çomaklı, yeni görevine ilişkin görüşlerini şu

şekilde aktardı: "Bu göreve atanmamda iradelerini ve takdirlerini gösteren Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca üniversite yönetimine de burada oldukları için çok teşekkür ediyorum. Göreve atanmamın ardından aslında birçok şey yazıldı, çizildi. Öncelikle bu yanlış algıyı ortadan kaldırmak

isterim. Aslında ben de sizler gibi akademisyenim ve yürüttüğüm görev itibarıyla 4 yıllık süreyle emniyet içerisinde bulundum. Hocalarımızı, öğrencilerimizi ve kampüste yürümeyi özlediğimi fark ettim. Çünkü ben de akademisyen olarak yetiştim ve şu anda da pek çok akademisyen öğrencim var."

DEVAMI SAYFA 2'DE

"OSMANLI BAKIR KABARTMA SANATI İLE ATATÜRK TABLOLARI SERGİSİ" NİN

AÇILIŞI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

SAYFA 4

ANADOLU ÜNİVERSİTESİNDEN TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNE

MATEMATİK ALANINDA ÖNEMLİ KATKI

SAYFA 4

YÜKSEKÖĞRETİM PROGRAMLARINDAKİ DOLULUK ORANI YÜZDE 90' I AŞTI

SAYFA 6

YEŞİL SAHALARDA GÖRMEK İSTEDİĞİMİZ HAREKETLER

KADIN HAKEMLER

SAYFA 14-15

Prof. Dr. Şafak Ertan Çomaklı Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü görevini devraldı

Anadolu Üniversitesi Görev Teslim Töreni, Anadolu Üniversitesi Rektörlük Senato Odası'nda yoğun bir katılımıyla gerçekleştirildi. Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Şafak Ertan Çomaklı'ya cübbelerini Prof. Dr. Naci Gündoğan giydirdi. Törende ayrıca Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Çomaklı tarafından Üniversiteye verdiği hizmetlerden dolayı Prof. Dr. Naci Gündoğan'a plaket takdim edildi.

Prof. Dr. Naci Gündoğan törende, rektörlük görevi süresince sürdürülen çalışmalar hakkında katılımcıları bilgilendirdi.

"Başarılarla dolu bir üniversitede bulunmaktan dolayı şeref duyuyorum"

Anadolu Üniversitesi yeni Rektörü Prof. Dr. Şafak Ertan Çomaklı, yeni görevine ilişkin görüşlerini şu şekilde aktardı: "Bu göreve atanmamda iradelerini ve takdirlerini gösteren Cumhurbaş-

kanımız Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca Üniversite yönetimine de burada oldukları için çok teşekkür ediyorum. Göreve atanmamın ardından aslında birçok şey yazıldı, çizildi. Öncelikle bu yanlış algıyı ortadan kaldırmak isterim. Aslında ben de sizler gibi akademisyenim ve yürüttüğüm görev itibarıyla 4 yıllık süreyle emniyet içerisinde bulundum. Hocalarımızı, öğrencilerimizi ve kampüste yürümeyi öğlediğimi fark ettim. Çünkü ben de akademisyen olarak yetiştirildim ve şu anda da pek çok akademisyen öğrencim var."

Ankara'da bürokrasinin içerisinde görev aldığı sürede kendisine birtakım prensipler edindiğine dikkat çeken Rektör Prof. Dr. Çomaklı, sözlerini şu şekilde sürdürdü: "Anadolu Üniversitesi gibi geçmişi başarılarla dolu ve kaliteli bir üniversitede bulunmaktan dolayı şeref ve mutluluk duyduğumu ifade etmek istiyorum. İnşallah

hep birlikte çalışacağız ve Üniversitemizi el birliğiyle daha ileriye taşıyacağız. Çünkü zaman ve teknolojiyle beraber her şey değişiyor, biz de bunun için çalışacağız. Bir de benim için en önemli olan prensibe de değinmek gerekirse devlete ve millete ihanet edenlerle çalışmayacağımı belirtmek istiyorum. Her şeyi akademik ortamda birlikte yapabiliriz ama bu tarz kişilerle aynı havayı solumaktan mutlu olmadığımı belirtmeliyim. Bu konuda da zaten Naci Hocamla görüştük ve kendisi de Anadolu Üniversitesinde böyle bir ortamın olmadığını ve bu konuda kendilerinin gereğini yerine getirdiklerini dile getirdi. Bu konuya önem veriyorum çünkü Ankara'daki görevimde bu durumu bir cephe savaşı gibi görerek mücadele verdik. Halkın vergileriyle devletin nasıl kullanıldığını gördük ve bu yüzden bu konuyu hassas ve önemli buluyorum."

Haber: Gökhan AKKURT

KÜNYE

ANADOLU HABER

Sahibi

Anadolu Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Şafak Ertan ÇOMAKLI

Haber Merkezi ve Genel Yayın
Koordinatörü
Dr. Öğr. Üyesi Elif Pınar KILINÇ

Gazete ve Dergi Koordinatörü
Yazı İşleri Müdürü
Arş. Gör. Sibel KURT

Sosyal Medya
Koordinatörü
Öğr. Gör. H. Hande KAYNAR

Basın ve Halkla İlişkiler
Müdürü
Arş. Gör. M. Çağatay TOK

İstihbarat Şefi
Yasemin CANBOLAT

Sorumlu Editör
Arş. Gör. Alper Hakan
YAVAŞÇALI

Görsel Tasarım
Fırat SÖSUNCU - Cennet KARA
Muhammet FEYYAZ - Buse ÖZDEMİR

EDİTÖRLER

Üniversite
Gökhan
AKKURT

Şehir
Gökhan
AKKURT

Kültür Sanat
Havva
ŞEKERCİOĞLU

Çevre
Arş. Gör. Alper Hakan
YAVAŞÇALI

Bilim ve Teknoloji
Havva
ŞEKERCİOĞLU

Ekonomi
Arş. Gör. Sibel KURT

Spor
Barış Can
KERMAN

Fotoğraf
Fırat
SÖSUNCU

Fotoğraf: Canberk ÇEVİK - Enes ÇINAR

Türkçe Editörleri: Emine KOYUNCU - Hatice ÇALIŞKAN KÖKEN

Yayın Türü: Yerel süreli yayın
Yıl: 19 Sayı: 765
Basım tarihi: 01 Ekim 2018
Pazartesi günleri yayımlanır

Anadolu Üniversitesi Basımında
10.000 adet basılmıştır.
ISSN 1302-0005

MEDYA MERKEZİ
Telefon: 0.222 335 05 80 - 2496
0.222 335 28 00
e-mail: haber@anadolu.edu.tr
hamer@anadolu.edu.tr

DAĞITIM
Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü
Telefon: 0.222 335 05 80 - 2484

Rektör Prof. Dr. Şafak Ertan Çomaklı nezaket ziyaretlerini kabul ediyor

Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Şafak Ertan Çomaklı, 10 Eylül itibarıyla görevi teslim almasının ardından şehrin yerel yöneticilerinin yanı sıra kamu kurum kuruluşlarının temsilcileri ve yetkililerinin nezaket ziyaretlerini kabul etti. Rektör Prof. Dr. Çomaklı ayrıca göreve gelmesinin ardından ilk ziyaretini ise Eskişehir Valisi Özdemir Çakacak'a gerçekleştirdi.

Valilik makamında gerçekleştirilen görüşmede Vali Özdemir Çakacak, Rektör Prof. Dr. Çomaklı'ya ziyaretlerinden dolayı duyduğu memnuniyeti dile getirerek yeni görevinin hayırlı olması temennisinde bulundu. Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Çomaklı ise önmüzdeki dönemlerde gerçekleştirmeyi planladıkları çalışmalar hakkında Vali Çakacak'a bilgilendirmelerde bulundu. Rektör Çomaklı ayrıca kabullerinden dolayı da Özdemir Çakacak'a teşekkürlerini iletti.

Bu ziyaretin ardından ise Eskişehir Valisi Özdemir Çakacak, Anadolu Üniversitesi Rektörlüğüne atanan Prof. Dr. Şafak Ertan Çomaklı'ya nezaket ziyaretinde bulundu. Rektör Prof. Dr. Şafak Ertan Çomaklı'nın makamında gerçekleşen görüşmede Vali Çakacak, hayırlı olsun dileklerini ileterek Rektörlük Şeref defterini imzaladı.

Eskişehir milletvekillerinden Rektör Prof. Dr. Çomaklı'ya ziyaret

Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Şafak Ertan Çomaklı'ya nezaket ziyaretleri farklı günlerde Eskişehir milletvekilleriyle devam etti. Rektör Prof. Dr. Çomaklı sırasıyla Eskişehir Milletvekilleri; Prof. Dr. Nabi Avcı, Prof. Dr. Emine Nur Günay, Harun Karacan ve Metin Nurullah Sazak'ı ağırladı. Gerçekleşen görüşmelerde Eskişehir milletvekilleri, Rektör Prof. Dr. Şafak Ertan Çomaklı'ya hayırlı olsun dileklerini ileterek ziyaretlerini son-

Prof. Dr. Nabi AVCI
Eskişehir Milletvekili

landırdılar.

Rektör Prof. Dr. Çomaklı'ya ziyaretler sürüyor

Yoğun ziyaret programı kapsamında Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Şafak Ertan Çomaklı'nın makamında kabul ettiği isimler arasında Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı Mustafa Destici, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. İbrahim Taş, Eskişehir Erzurumlular Derneği Başkanı

Muhammet Atik ve Dernek Üyeleri ile Eskişehir Sanayi Odası Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanı Nadir Küpeli ve beraberindeki heyet yer aldı.

Haber: Gökhan AKKURT

Özdemir ÇAKACAK
Eskişehir Valisi

Prof. Dr. Emine Nur GÜNAY
Eskişehir Milletvekili

Harun KARACAN
Eskişehir Milletvekili

Eskişehir Erzurumlular
Derneği

Metin Nurullah SAZAK ve beraberinde Heyet
Eskişehir Milletvekili

Mustafa DESTICI
BBP Partisi Genel Başkanı

Prof. Dr. İbrahim TAŞ
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Rektörü

Anadolu Üniversitesinden Türk eğitim sistemine matematik alanında önemli katkı

“Matematik Öğretmenleri İçin Web Destekli Pisa Eğitimi” Projesi tanıtım toplantısı, Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Şafak Ertan Çomaklı’nın da katılımıyla Eğitim Fakültesi C Blok Prof. Dr. Şefik Yaşar Toplantı Salonu’nda gerçekleştirildi.

Toplantının açılışında konuşan Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Şafak Ertan Çomaklı, matematik eğitiminin önemine ilişkin görüşlerini şu şekilde dile getirdi: “Matematğin nedenli önemli bir derinliğe sahip olduğuna sosyal hayatta yakından şahit oldum ve bu nedenle de geliştirilen projeyi önemli buluyorum. Size bu konuda yaşadığım iki husustan bahsetmek istiyorum. Birincisi, biz matematiği çok fazla dost canlısı görmüyoruz. Özellikle bizim genimizde uğraşlarımızı hızlı çözmek vardır. Son dönemde Afrin’deki operasyonda da emniyette ve askeriyede matematik zekâya sahip kişilerle bu işlerin yapılabilmesini, aksi hâlde ise hiçbir işte başarılı olunamayacağını gördüm. Bu nedenle de temelde matematiğin sevdirmesi gerekiyor. Bu konu elbette sadece savunmaya yönelik

durumlar için değil, mesela aynı şekilde sanat için de aynı şey geçerli. Eğer bu ilmi bilerseniz, her şeyi daha profesyonel ve kolay bir şekilde yapabilirsiniz.”

“Kendi geleceğimi siz öğretmenlere bırakacağım”

Yakın bir zamandaki seyahati esnasında şahit olduğu olay üzerinden matematiğin önemini katılımcılarla paylaşan Rektör Prof. Dr. Çomaklı, konuya ilişkin olarak şunları söyledi: “Geçenlerde ziyaret ettiğim bir şehrimizde hem 900 yıllık Selçuklu mimarisine ve Roma kalıntılarına hem de düzensiz bir yapılaşmaya şahit olduk. Aynı bölgede bir yandan yaklaşık bin yıllık geçmişe sahip mimariye hayranlık duyarken diğer taraftan ise düzensizliğe üzülürsünüz. Yanımda olan bir arkadaşım da bu düzenin ve sistemin ancak rakamlarla mümkün olabileceğini belirtti. Bunu da ancak matematikle geliştirebilirsiniz ama maalesef o da bizde yok.”

Bugünkü toplantıya, matematiği sevdirmeye yönelik bir etkinlik olması sebebiyle katıldığını dile getiren Prof. Dr. Şafak Ertan Çomaklı, bir idareci olarak öğretmenlerden

beklentisinin yüksek olduğunu belirtti ve ekledi: “Benim üç çocuğum var ve onları sizlere emanet edeceğim. Bu yüzden de sizlere yanlış yapmak gibi bir lüksümüz yok. Çünkü kendi geleceğimi siz öğretmenlere bırakacağım ve bu nedenle de sizlerin çok iyi olması gerekiyor. Biz de Anadolu Üniversitesi gibi büyük bir üniversitede görev yapmaktan dolayı gurur duyuyoruz. Ayrıca bu konuda bize düşen bir görev olduğu takdirde de elimizden geleni yapmaya hazırız. Projede emeği geçenlere çok teşekkür ediyorum.”

“Projeyi eğitim hamlesinin bir başlangıcı olarak düşünebiliriz”

Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Coşkun Bayrak ise projeye ilişkin olarak, “Bu projeyi eğitim hamlesinin bir başlangıcı olarak düşünebiliriz. Proje yürüten arkadaşları tebrik ediyorum. Umarım böylesi projelerle hem matematiği sevdiren hem de matematik okuryazarlığını daha pratik hâle getirerek çıtayı daha yukarı taşıyabiliriz. Baktığımız zaman matematik biraz algılarda zor öğrenilebilen ders olarak niteleniyor. Ben inanıyorum ki sizler

onu sevdirebilirsiniz ve kolaylaştırabilirsiniz ama matematiğin gelişebilmesi için onun bileşeni olan Türkçenin de etkili olması gerekiyor. Çocuklarımız aritmetikte çok iyiler ancak anlamada bir sorumuz var. Bu konuda iletişim teknolojilerinin daha etkili olacağını düşünüyorum.” dedi.

“Matematik okuryazarlığını desteklemeyi amaçlıyoruz”

Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi ve Proje Yürütücüsü Prof. Dr. Tan-

gül Kabaal ise “Ülkemizi, Pisa uluslararası değerlendirmelerinde daha yukarı taşıyabilmek ve bu anlamda öğretmenlerimize destek olmak adına yola çıktık. Bu bir başlangıç projesidir. Altyapı projesi olarak düşündüğümüz bu çalışmamızın daha genişleyerek Türkiye’ye açılmasını diliyoruz. Ülkemizdeki matematik okuryazarlığını desteklemeyi amaçlıyoruz ve bunu da birlikte yardımlaşarak gerçekleştirmek istiyoruz.” diye konuştu. **■**

Haber: Gökhan AKKURT

“Osmanlı Bakır Kabartma Sanatı ile Atatürk Tabloları Sergisi”nin açılışı gerçekleştirildi

Anadolu Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından düzenlenen, B. Sami Nebioğlu ve Mehmet Gencer’in “Osmanlı Bakır Kabartma Sanatı ile Atatürk Tabloları Sergisi”nin açılışı, Anadolu Üniversitesi Türk Dünyası Bilim, Kültür ve

Sanat Merkezi’nde gerçekleştirildi. Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Şafak Ertan Çomaklı’nın da katılım gösterdiği serginin açılışında çok sayıda sanatsever yer aldı.

“Sanatçıların yaptıkları bizim için önem taşıyor”

Serginin açılışında konuşan

Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Şafak Ertan Çomaklı, göreve yeni başladığını ve kurumsal açıdan Anadolu Üniversitesini yeni tanıdığını dile getirerek sözlerini şu şekilde sürdürdü: “Eskişehir’i zaten Türk dünyasında tanımayan yok. Sanatçı arkadaşlarımızın burada çalışmaları

var ve ben size bu konu hakkında birkaç husustan bahsetmek isterim. Biliyorsunuz, Türklerin en önemli özelliklerinden biri gittikleri ve geçtikleri yerlerde iz bırakmalarıdır. Bizlere ise torunları olarak düşen görev atalarımızın izlerini silmeden geleceğe taşımaktır. O nedenle sanatçıların yaptıkları bizim için önem taşıyor.”

“Sanatçılara, saygı ve sevgi çerçevesinde önem verilmeli”

“Bugünkü sergide değerli devlet adamımız ve dünyaca ünlü komutanımız Mustafa Kemal Atatürk’ün konu edildiği çalışmalara yer verildiğini gördüm ve elbette bu tarz sanatsal etkinliklerle hatırlanması gerekiyor.” diyen Rektör Prof. Dr. Çomaklı, görüşlerini şu şekilde aktardı: “Bu mekân da bu tür bir etkinlik için oldukça güzel bir tercih olmuş. Özellikle gençlere bir tavsiyem olacak. Sanatçılara, saygı ve sevgi çerçevesinde önem verin. Çünkü sizi ileriye taşıyacak kültürel

yapılanmayı sanatçılar oluşturuyor.”

Anadolu Üniversitesi Türk Dünyası Bilim Kültür ve Sanat Merkezi Müdürü Doç. Dr. Mehmet Topal ise “Hepimizin bildiği üzere, 14 Nisan 2017’den bu yana 70’in üzerinde faaliyete Anadolu Üniversitesi Türk Dünyası Bilim, Kültür ve Sanat Merkezi ev sahipliği yaptı. Anadolu Üniversitesi adına bununla gurur duyuyoruz. Türk dünyasının gönül birlikteliğini ve bağlarını güçlendirmek için bu faaliyetlerin yoğunlaşmasını gönülden arzu ediyorum.” ifadelerini kullandı.

Sanatçılar adına konuşmasını gerçekleştiren Sami Nebioğlu, “Bu alanda 25 yıldır devam ediyorum. Mehmet Gencer’le ise son iki yıldan beri beraber çalışıyoruz. Seyitgazi’de küçük bir atölyeyle başlayan çalışmalarımız şu anda yurt dışından taleplerle karşılaşmakta. Hepinize geldiğiniz için çok teşekkür ediyorum.” dedi. **■**

Haber: Hasan Burak Beyazoğlu

Devlet Konservatuvarı öğrencisi piyano yarışmasından birincilikle döndü

Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Öğretim Üyesi Doç. Gökhan Aybulus’un 7. Sınıf öğrencisi Beren Gürcüoğlu 19. Uluslararası Antalya Piyano Festivali kapsamında düzenlenen ve jüri başkanlığını Gürer Aykal’ın yaptığı

“Uluslararası Antalya Festivali Piyano Akademisi Genç Yetenekler Piyano Yarışması”nda B grubunda (11-14 yaş) birincilik ödülü kazandı. Beren Gürcüoğlu, 4 Eylül Salı günü Gürer Aykal yönetimindeki Antalya Devlet Senfoni Orkest-

rası eşliğinde F. Mendelssohn’un sol minör Piyano Konçertosu’nun birinci bölümünün ses kaydını gerçekleştirdi. Gürcüoğlu aynı günün gala konserinde ise bu eseri orkestra ile birlikte seslendirdi. **■**

Haber: Havva Şekercioğlu

Devlet Konservatuvarı öğrencisi piyano yarışmasında dördüncü oldu

Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Öğretim Üyesi Doç. Lilian Tonella Tüzün’ün lise 1’inci sınıf piyano öğrencisi Berker Yenigün, 04-11

Eylül tarihinde Bulgaristan Albena’da yapılan VI International Music Competition “Heirs Of Orpheus” yarışmasında 4’üncülük ödülü aldı.

Yarışmada 11-14 yaş grubundaki öğrencilerin jürisinde Tomislav Nedelkovic-Baynov (Germany), Tamara Poddubnaya (U.S.A.), Bogomil Bonev (Bul-

garia), Natalia Troshina (Estonia), Yossif Radionov (Bulgaria), Kim Hyun-Jung (South Korea) yer aldı. Yarışmaya Türkiye, Avusturya, Azerbaycan, Bulgaristan, Çin, Es-

tonya, Almanya, Litvanya, Rusya Federasyonu, Ermenistan, Japonya, Güney Kore, Nijerya ve İsveçten pek çok öğrenci katıldı. **■**

Haber: Havva Şekercioğlu

Anadolu Üniversitesi 2017 yılında 100 bine yakın haberle gündem oldu

Kayıtlı öğrenci sayısı bakımından Avrupa'nın birinci, dünyanın ise en büyük ikinci üniversitesi olan Anadolu Üniversitesi, 2017 yılında medyada 100 bine yakın haberle gündeme geldi.

Medya Takip Ajansı Interpress tarafından, yaklaşık seksen televizyon, iki binin üzerinde internet sitesi ve üç bine yakın gazete ile dergiyi kapsayan haber araştırmasına göre, Anadolu Üniversitesi ile ilgili geçtiğimiz yıl internete 81 bin 407, yazılı basına 14 bin 471 ve televizyona 843 haber olmak üzere

medyaya toplam 96 bin 721 haber yansıtıldığı belirlendi.

Kurumsal iletişim çalışmalarının tümünün Medya Merkezi bünyesindeki birimler tarafından gerçekleştirildiği Anadolu Üniversitesi, bilim, eğitim, kültür-sanat, inovasyon çalışmaları ve hem Ülkemizin önde gelen kurumlarıyla hem de uluslararası alanda yaptığı iş birlikleri ile geride bıraktığımız dört yılın da basında en çok haberi yer alan ilk beş üniversitesinden birisi olmuştur.

Haber: Haber Merkezi

Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü tarafından düzenlenen "Görsel Pedagoji Çalıştayı" Anadolu Üniversitesi Kongre Merkezi Kırmızı Salon'da gerçekleştirildi. Çalıştayı açılışına Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi ve Çalıştay Koordinatörü Doç. Dr. Suzan Duygu Erişti'nin yanı sıra çok sayıda katılımcı da yer aldı.

"Şimdiye kadar görsel iletileri destek olarak düşündük"

Konuşmasında çalıştayı işleyişine dair bilgilendirmelerde bulu-

nan Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Suzan Duygu Erişti, görsel pedagojinin önemine dikkat çekerek şunları söyledi: "Görsel Pedagoji Çalıştayı, süreç içerisinde görsel bir pedagojinin tanımını yapan, görsel pedagojiyi formal ya da informal öğretim sistemleri içerisinde nasıl kullanabileceğimize ilişkin bizlere fikir veren, birçok uygulamalı çalışmayı içeriyor. Bugün görsel kültür ve kültür kavramlarının yanı sıra görsel pedagojinin tanımlamasından bahsedeceğiz. Bununla birlikte kuramsal olarak anlattıklarımızın

dışında küçük bir uygulama çalışmamız olacak. Bugünkü çalıştay biraz daha kuramsal ağırlıklı ilerleyecek ancak sonraki programlar ise biraz daha uygulama ağırlıklı olacak. Bugün için çalıştayda yer alacak katılımcı sayımız 20 kişi olarak belirlendi."

"Görsel pedagoji bağlam olarak günümüzde anlamlandırabileceğimiz imajların pedagojik yönünü bizlere açıklıyor." diyen Doç. Dr. Erişti, sözlerini şu şekilde sürdürdü: "Biz şimdiye kadar görselleri ya da görsel iletileri destek veya yardımcı olarak düşündük. Görsel pedagoji bunu biraz da kültür ile besleyerek,

tamamen eğitimin birebir görseller üzerinden şekillendirildiği bir yapıdan bahsediyor. Görsel pedagojide görseller, aslında bizim yardımcı malzemelerimiz değil, ana materyallerimiz hâline geliyor."

Çalıştay 26 Eylül'e kadar devam edecek

"Görsel Pedagoji Çalıştayı", Prof. Dr. Paul Duncum'ın katılımları ve Doç. Dr. Suzan Duygu Erişti yürütücülüğünde; "Görsel Kültür ve Görsel Pedagoji", "Görselin Temsil Gücü ve Görsel Pedagojik Bakış Açısı İle Sorgulanması", "Görsel Etkilecilik ve Retorik Söylem Odaklı Görsel Pedagoji", "Görsel

"Görsel Pedagoji Çalıştayı" başladı

Pedagojide İkna Edici Algısal Süreçler Yapılandırma", "Görsel İletinin Göstergesi: Anlam, Görsele Bakış Açısı ve Algılama", "Görsel Pedagojide Metinlerarasılık", "Görsel Değerlendirme ve Görsel Pedagoji", "Rizomatik Postmodern Öğretim Programı İçerisinde Görsel Yapılar ve İletilere Dayalı Görsel Pedagoji", "Postmodern Öğretim Programına Dayalı Uygulamalı Örnekler Yolu ile Görsel Pedagojik Bakış Açısının Değerlendirilmesi" gibi farklı başlıklar altında, 26 Eylül Çarşamba gününe kadar Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Kongre Merkezi'nde devam edecek.

Haber: Enes Tahir Bay

ÜYEP öğrencileri Tayland'da Türkiye'yi temsil etti

Farklı ülkelerden birçok üstün yetenekli öğrenci ile Anadolu Üniversitesi Üstün Yetenekliler Eğitim Programları (ÜYEP) öğrencileri Asya Pasifik Üstün Yeteneklilerin Eğitimi Federasyonu (APFG), Tayland Millî Eğitim Bakanlığı ve Tayland Bilim Bakanlığı'nın Bangkok'ta 19-24 Ağustos tarihlerinde düzenlediği üstün yetenekliler gençlik kampında buluştu. Tayland, Avustralya, Kamboçya, Çin, Hong Kong, Endonezya, Japonya, Malezya, Singapur, Güney Kore, Tayvan, Türkiye ve Vietnam dâhil olmak üzere 13 ülkeden gençlik kampına katılan 253 üstün yetenekli öğrenci Tayland'ın gelenek, görenek ve kültürünü deneyimlemenin yanı sıra yeni fikirler üretme ve ürettikleri fikirleri uluslararası bir platformda ifade etme fırsatı yakaladılar. Anadolu Üniversitesi ÜYEP Merkezi öğrencileri ve

merkez aracılığıyla başvurularını yapan diğer öğrenciler Asya Pasifik Üstün Yetenekliler Federasyonu 2018 gençlik kampında Türkiye'yi temsil etti. Yetenek kampına Türkiye'den 18 öğrenci katıldı.

Üstün yetenekli öğrenciler için düzenlenen programda 3 temel etkinlik ile 6 seçmeli aktivite yer aldı. Tüm öğrencilerin katıldığı bu üç temel etkinliğin ardından birçok özel aktivite eş zamanlı olarak yürütüldü. Öğrenciler ilgi alanlarına göre seçtikleri "Çizerek Öğrenme", "Tye-Dye Doku Kâğıdı STEAM Atölyesi", "Küçük Khon Maskesi", "Düşünme Tasarımı", "Eğlenceli Thai Tatlıları", "Akıllı Girişimci" gibi atölyelerde eğlenceli saatler geçirdiler. Altı gün süren kampın sonunda öğrenciler, katıldıkları etkinliklerle ilişkili 9 farklı performans hazırlayıp sundular.

Haber: Havva Şekerçioğlu

Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü ilk yarışmasından dereceyle döndü

Kore Kültür Merkezi tarafından düzenlenen Kore mutfağının tanıtma amacıyla Ankara'daki Kore Kültür Merkezi Açık Hava Sahnesi'nde gerçekleştirilen 2018 Kore Yemeği Yapma Yarışması Finali'nde Anadolu Üniversitesi Turizm Fakültesi Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü Öğretim Görevlisi Şeyda Yayla üçüncü oldu. Yarışmaya Kore

Kültür Merkezi Müdürü Dong Woo Cho, Büyükelçilik yetkilileri, Anadolu Üniversitesi Turizm Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Semra Günay Aktaş, Anadolu Üniversitesi yarışmacılarını atölye çalışmalarlarıyla yarışmaya hazırlayan Dr. F. Filiz Çiçek ile Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümü öğretim elemanları ve Kore kültürüne ilgi duyan çok sayıda izle-

yici katılım gösterdi.

Toplamda 12 finalistin yer aldığı ve 6'şar kişilik iki grup oluşturulan yarışmada her grup bir saat boyunca Kore yemeği yaptı. Yarışmacılar, sürenin tamamlanmasının ardından pişirdikleri yemekler hakkında kısa açıklamalarda bulundu. Yarışma yemekleri, aralarında ünlü şef Deniz Orhun ve Kore Kültür Merkezi'nde

Kore yemeği yapma kursu eğitmeni şef Meja Kim'in de olduğu beş kişilik jüri tarafından değerlendirildi.

Öncelikli amaçlarının ulusal ve uluslararası yarışmalarda deneyim kazanmak ve uluslararası yemek kültürünü yakından tanımak olduğunu ifade eden Anadolu Üniversitesi Turizm Fakültesi Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü ekibi,

katıldıkları ilk yarışmada derece elde ederek Anadolu Üniversitesini başarılı bir şekilde temsil etti. Çalışmalarına hız kesmeden devam edecek olan ekip, gelecek yarışmalarda Kore kültürüne ilgi duyan Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü öğrencileriyle de dereceler kazanmayı hedefliyor.

Haber: Arş. Gör. Alper Hakan Yavaşçılı

YÜKSEKÖĞRETİM PROGRAMLARINDAKİ Doluluk Oranı Yüzde 90'ı Aştı

Gökhan AKKURT

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından üniversite doluluk oranları açıklandı ve bildiren sonuçlara göre ilk kez yapılan 2018 Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS), boş kontenjanlarda önemli bir azalma görülürken, buna bağlı olarak da üniversitelerin doluluk oranlarında da artış yaşandı. Yıllar itibarıyla ÖSYS'ye başvuran aday sayılarına bakıldığında ciddi bir artış dikkat çekiyor. 2006 yılında ÖSYS'ye başvuran aday sayısı 1 milyon 678 bin 383 iken, 2018 yılında ise bu sayının 2 milyon 381 bin 412'ye yükseldiği görülüyor. ÖSYS'ye başvuran aday sayılarında yıllar itibarıyla yaşanan artış yükseköğretime olan talebin bir göstergesi olarak değerlendiriliyor. 2006 yılı dikkate alınarak başvuran aday sayıları değerlendirildiğinde 2017

yılında %35, 2018 yılında ise %42'lik bir artış ön plana çıkıyor. 2017 yılı başvuru sayıları ile 2018 yılı kıyaslandığında, 2018 yılında yükseköğretime başvuruda %5,1 oranında bir artış yaşandığı görülüyor.

Türkiye'de yükseköğretime erişim artık bir sorun değil
Yükseköğretime olan bu talep, ülkenin ihtiyacı, istihdam imkânları, yükseköğretim kurumlarının kapasitesi ve yükseköğretimde niteliği artırma önceliği doğrultusunda analiz edilerek 2018 yılında yük-

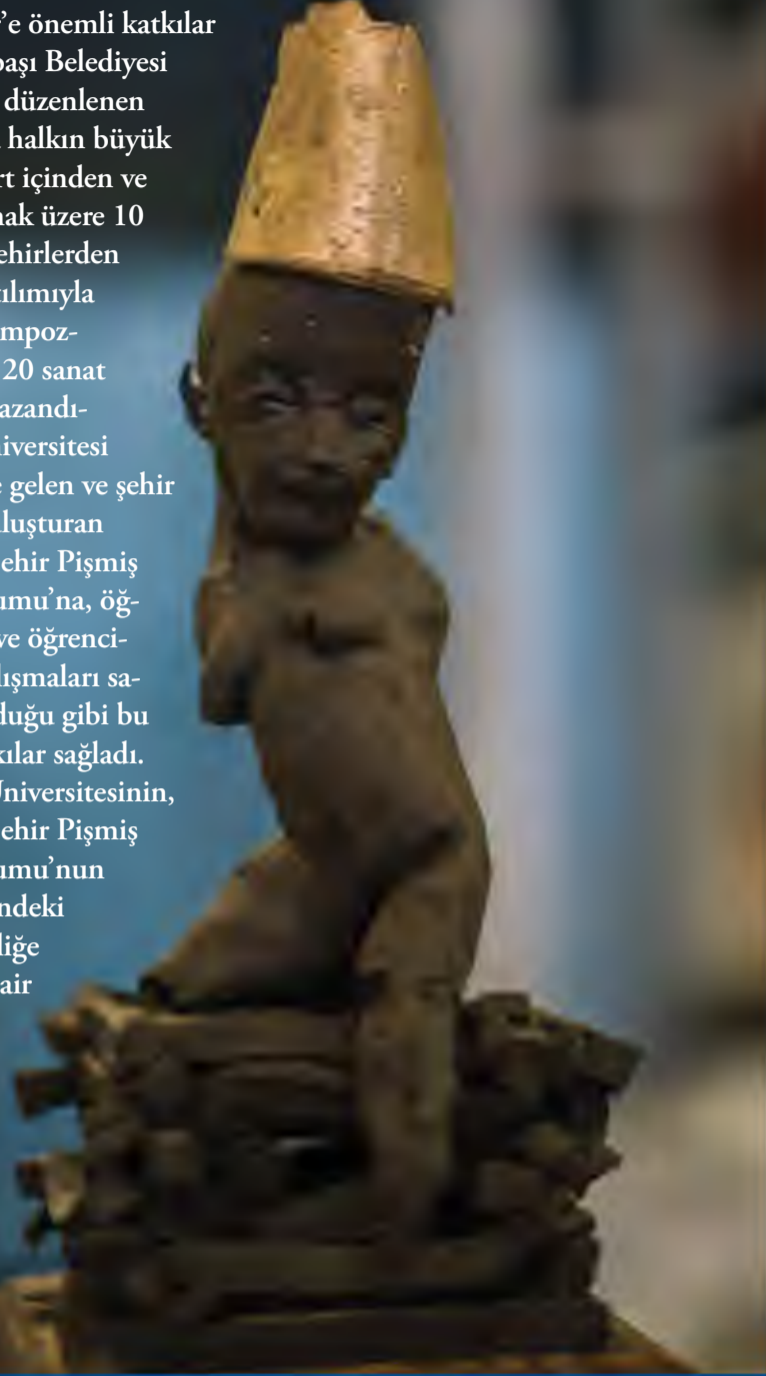
seköğretim kurumlarına toplam 839 bin 490 kontenjan tahsis edildi. 2006 ile 2018 kıyaslandığında yükseköğretime talepteki (başvuran sayısı) artış %42 iken, arzdaki (kontenjan sayısı) artış ise %109'a ulaştı. Bu bağlamda, ülkemizde yükseköğretime erişimin bir sorun

olmaktan çıktığı görülüyor. Dünya Ekonomi Forumu'nun 2017 yılı raporunda ülkemiz, dünyada 137 ülke arasında yükseköğretime erişimde %94,2 yükseköğretimde okullaşma oranıyla dünyada ikinci ülke konumunda yer aldı.

Tercih yapma hakkı bulunan aday sayılarına bakıldığında ise 2016 yılında 1 milyon 498 bin 893 olan sayının 2017'de 1 milyon 846 bin 880, 2018'de 1 milyon 749 bin 144'e ulaştığı görülüyor. Bu rakamlar dikkate alındığında 2016'ya göre tercih yapma hakkı bulunan aday sayısında %23, 2018 yılında ise %17 oranında bir artış yaşandığı sonucu ortaya çıkıyor. Geçtiğimiz yıl tercih yapma hakkına sahip olan 100 kişiden 54'ü tercih yaparken bu oranın 2018'de 69'a yükseldiği dikkat çekiyor. Yükseköğretim programlarına yerleşme sayılarında da yıllara göre ciddi bir artış söz konusu. 2006 yılında 367 bin 690 olan toplam yerleşme sayısının 2018 yılında 710 bin 982'ye yükseldiği görülüyor. 2006'dan bu yana yerleşen aday sayısındaki bu artış devam etmiş, 2018 yılında 2006 yılına nazaran yükseköğretime yerleşme oranlarında ortalama %90'ın üzerindeki bir artışa işaret ediliyor. Geçmiş yıllara ait veriler değerlendirildiğinde "Ek Yerleştirme" ile 2018 yılı yükseköğretimde kontenjan doluluk oranının %90'ların üzerinde gerçekleşeceği tahmin ediliyor.

Uluslararası Eskişehir Pişmiş Toprak Sempozyumu, 1-16 Eylül tarihleri arasında 12'nci kez kapılarını Eskişehir halkına açtı. Bilim, kültür ve sanat ayağıyla Eskişehir'e önemli katkılar sağlayan ve Tepebaşı Belediyesi tarafından her yıl düzenlenen etkinlik, bu yıl da halkın büyük ilgisini gördü. Yurt içinden ve yurt dışından olmak üzere 10 sanatçı ile farklı şehirlerden 60 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen sempozyum kapsamında 20 sanat eseri daha şehre kazandırıldı. Anadolu Üniversitesi de geleneksel hâle gelen ve şehir halkını sanatla buluşturan Uluslararası Eskişehir Pişmiş Toprak Sempozyumu'na, öğretim elemanları ve öğrencilerinin özverili çalışmaları sayesinde her yıl olduğu gibi bu yıl da önemli katkılar sağladı. Biz de Anadolu Üniversitesinin, Uluslararası Eskişehir Pişmiş Toprak Sempozyumu'nun gerçekleştirilmesindeki önemine ve etkinliğe olan katkılarına dair Güzel Sanatlar Fakültesi Öğretim Üyesi ve Sempozyum Komite Başkanı Prof. Dr. Bilgehan Uzuner ile konuştuk.

ULUSLARARASI PİŞMİŞ TOPRAK SEMPOZYUMU 12'NCİ KEZ ESKİŞEHİR HALKIYLA BULUŞTU

Cihangir Sadık Aslantaş

Geleneksel pişmiş toprak üretimi ve sanayisinin gelişimine katkı sağlaması, toprağın sanata dönüştürülerek değerlendirilmesi ve kent kimliği ile özdeşleştirilmesinden hareketle bu yıl Pişmiş Toprak Sempozyumu, uluslararası katılımıyla 12'nci kez kapılarını Eskişehir halkına açtı. Sempozyuma; Karadağ, Ukrayna, Lübnan ve Japonya'dan 5 yabancı uyruklu sanatçı katılırken, Türkiye'nin farklı illerinden alanında uzman 5 sanatçı da çalışmalarıyla katkı sağladı. Üniversite-şehir iş birliğinin güzel bir örneği olan Uluslararası Eskişehir Pişmiş Toprak Sempozyumu'na, Anadolu Üniversitesi de çalışmalarıyla destek verdi. Eski Eti Fabrikası'nın ev sahipliğinde 1-16 Eylül tarihleri arasında gerçekleştirilen etkinlik kapsamında sanatsal etkinliklerin yanı sıra bilimsel toplantılar ve sosyal etkinlikler de düzenlendi. Her yıl farklı temalarla onlarca eserin şehre kazandırıldığı etkinlikte bu yıl da 20 yeni eser daha şehre kazandırıldı. Böylelikle her yıl olduğu gibi bu yıl da sanatçıların oluşturduğu eserler şehrin farklı noktalarında sanatseverleri bekliyor olacak.

Geleneksel hâle gelen ve her yıl geniş bir katılımı gerçekleştirilen etkinliklerinin başında gelen Uluslararası Eskişehir Pişmiş Toprak Sempozyumu'nda, Anadolu Üniversitesinin rolüne değinen Güzel

Sanatlar Fakültesi Öğretim Üyesi ve Sempozyum Komite Başkanı Prof. Dr. Bilgehan Uzuner, "Sempozyum komitesindeki arkadaşlarla birlikte bu etkinliği koordine ediyoruz. Bunun yanında 10'u gönüllü, 10'u da stajyer olmak üzere 20 öğrencimiz de sempozyumda bizlere yardımcı oluyor. Anadolu Üniversitesinin, bu etkinliğin bel kemiğini oluşturduğunu söyleyebiliriz. Etkinlikte ayrıca Osman-gazi ve Eskişehir Teknik Üniversitelerinden de yardımlar alıyoruz." dedi.

"Sempozyum, üniversite-şehir iş birliği açısından büyük önem taşıyor"

Uluslararası Eskişehir Pişmiş Toprak Sempozyumu'nun, üniversite-şehir iş birliği açısından önemli bir etkinlik olduğunu dile getiren Prof. Dr. Uzuner, sempozyumda etkili sosyal projeler de ortaya çıkardıklarını ifade ederek sözlerini şu şekilde sürdürdü: "Belediye, üniversite ve sponsorlarımızın bu sempozyumda ortak bir çalışma tarzı benimsemesi etkinliğin önemini ortaya çıkarıyor. Bu etkinlik sayesinde farklı temalarda sanatsal projelere imza atıyoruz ve halkla şehrin ileri gelenlerini ortak bir paydada buluşturuyoruz. Burada nitelikli eserler ortaya çıkarıyoruz ve bu esnada öğrencilerimiz için öğretici çalışmalar gerçekleştiriyoruz. Sempozyum aynı zamanda büyük bir seramik okulu olarak da kabul edilebilir. Şehrin güçlerinin buluş-

ması ile yaratıcı işler ortaya çıkıyor. Kardeş şehirler geliyor, üniversiteler ile iş birlikleri pekiştiriliyor ve hocalar arasında da bilgi alışverişi gerçekleşiyor. 'Kardeş Şehir' projesi ile bu sene Filistin ve Almanya'dan katılımcılar sempozyumda yer aldı. Bu sayede de şehir farklı sanatsal eserler kazanırken, öğrenciler de seramik konusunda deneyim sahibi olma olanağı yakaladılar."

"Çeşitli sosyal etkinlikler gerçekleştiriyoruz"

Eskişehir'in en önemli sanat etkinlikleri arasında yer alan 12. Uluslararası Toprak Sempozyumu'nda sanatçılar eserlerini sanatseverlerin beğenisine sunarken aynı zamanda çeşitli sosyal etkinliklerde de yer aldılar. Sempozyum ile ilgili üç farklı sergi açan katılımcılar, verdikleri konferanslarla seramik sanat tarihi, Seyit Ömer seramikleri ve endüstriyel seramik ile ilgili deneyimlerini katılımcılarla paylaştılar. Bunların yanı sıra konserler, dinletiler, çocuk atölyeleri, ustalar ve öğrenciler arasında tor-na yarışmaları, kadınlar ve Down sendromlu öğrenciler arası yemek yarışmaları gibi çeşitli sosyal etkinlikler de sempozyum kapsamında gerçekleştirildi.

Sempozyuma katılımı gözle görülür bir artış söz konusu

Her sene farklı temalarda eserlerin ortaya çıkarıldığı sempozyu-

ma özellikle bu sene ilginin gözle görülür bir şekilde arttığını söyleyen Uzuner, "Her sene, sosyal ve el sanatları alanlarımızı genişletiyoruz. Bu sempozyumda, el sanatları stantlarına katılım diğer senelere oranla çok daha fazla oldu. Çocuk atölyelerimize gösterilen ilgi de bizi memnun etti. Halkın bu sergiye ilgisi buranın fuar alanı gibi kullanılmaya başlaması ile daha da artmaya başladı. Ayrıca halkın yanı sıra öğrencilerin de ilgisi oldukça iyiydi. Her sene buraya asistan öğrenci bulmak için büyük çaba sarf ederdik fakat bu sene başvuru çok fazla oldu ve maalesef bazı arkadaşlarımızı etkinliğin dışında bırakmak zorunda kaldık. Şehrin merkezine yakın olmamız da bunu etkiliyor. Burası halka daha da yaklaşmış bir sanat etkinliği hâlini aldı. Sempozyumu halka açılmış deneysel bir sanat mutfağı olarak değerlendirebiliriz." diye konuştu.

Eserler şehrin farklı yerlerine yerleştirilecek

Sempozyumda yer alan 10 sanatçı 20 farklı temada eser ortaya çıkardı. Bu eserlerin her sene oldu-

ğu gibi şehrin farklı yerlerine yerleştirilmesi planlanıyor. Espark, Eti Caddesi, parklar ve Porsuk Çayı çevresinde yerleştirilmesi planlanan eserlerin şehrin turizmine de katkı sağlayacağını düşündüğünü dile getiren Prof. Dr. Bilgehan Uzuner, "Sempozyum düzenlenmeye başladığından beri yaklaşık 150 eser ortaya çıkardık ve bunları şehrin farklı yerlerine yerleştirdik. Bu alanda Türkiye'nin en büyük ve dünyanın da sayılı koleksiyonlarından birine sahibiz. Bu sene ortaya çıkan eserler ile birlikte 170 eseri açacağız. Estetik parklarımız, heykellerle donatılmış yollarımız olacak. Bu çalışmalarımızın kente de çok büyük faydası olduğunu düşünüyorum. İnsanların gelecekte sırf bu koleksiyonumuzu görmek için Eskişehir'e geleceklerini düşünüyorum. Bu sayede Eskişehir'e yerli ve yabancı turist çekmiş olacağız. Geçmişten günümüze yurt içinden ve yurt dışından olmak üzere 120 sanatçı etkinliğimize konuk oldu. Eserleri ile birlikte onlar da buraya karşı bir aidiyet hissettiklerini dile getirdiler. O yüzden burası artık sırf bu iş için de bir merkez olabilir diye düşünüyorum." dedi.

Sinemamanın hayalperest çocuğu

fantastik filmler

Konularını bu dünyadan çok, hayalin sonsuz evreninden seçen, sinemanın en kurlsız türü fantastik filmler kimi zaman bir yüzüğün peşinde tükenen hayatları kimi zaman ise küçücük üç çocuktan beklenen umutları gözler önüne seriyor.

Gerçekte var olmayan anlamına gelen fantastik sözcüğü, filmlerle birleşince izleyicileri gündelik yaşamın sıkıcı olaylarından alıp hayal dünyasının birbirinden ilginç âlemlerine götürüyor. Fantastik filmler iyi-kötü savaşının, cesaretin ve bir tutam mucizenin hiç eksik olmadığı, doğüstü olaylar, büyüler ve mitolojik hikâyelerle bezeli bir film türü olarak 7'den 70'e her yaşta seyirciye hitap ediyor.

Ayşe Sinem Mete

Sessiz filmde sanal dünyalara

Sinema tarihinin ilk fantastik filmi, bundan 116 yıl önceki sessiz film döneminde bizleri karşılıyor. İçerisinde fantastik öğeler barındıran ilk bilim-kurgu filmi 1902 yılında Georges Méliès tarafından çekildi. "Ay'a Yolculuk" (Le Voyage Dans La Lune) filmi ile başlayan bu hayalperest dünya, sessiz filmlerin altın çağı olarak bilinen 1918 ve 1926 yıllarından Douglas Fairbanks'ın yazmış olduğu "Bağdat Hırsızı" (The Thief of Bagdat) ile devam etti. Ardından Fritz Lang, kendi döneminde ilk kez mitolojiyi kullanarak gelenekçi tutuma başkaldıran "Nibelungen'in Ölümü" (Die Nibelungen) ve "Kader" (Destiny) adlarını-

daki ilk başarılı fantastik film örneğini seyircisiyle buluşturdu. 1939 yılına gelindiğinde artık çocuk seyircilerin de fantastik film koltuklarında yer bulabildiği Frank Baum'un kitabından sinemaya uyarlanan muhteşem masalı "Oz Büyücüsü" (The Wizard of Oz) filmi çekildi. Yıllar geçtikçe fantastik film yazarları, kahramanlarını insanlar âleminden çok doğada aramaya başladı. Böylece bu dönemin diğer başarılı örneği olan dev bir gorilin sevdiği kızın peşine düşerek ormandan şehre inmesini konu alan, anlatımı ve kadrosuyla seçkin bir örnek olan "King Kong" dünya sinemasına girdi.

Karakterlerin değişimi ile yeni bir soluk kazanan fantastik dünya

Oldukça beğeni toplayan "Bağdat Hırsızı" filminin devamı, ilk kez renkli olarak 1940'lı yıllarda sinemaya taşındı. Aynı dönemde, insanlara ilk olarak doğayla barışık olunması gerektiğini anlatmaya çalışan Rudyard Kipling'in en ünlü çocuk kitaplarından birisinden uyarlanan ve Yeşilçam'daki karşılığı "Tarkan" gibi kurtlar tarafından ormanda büyütülen bir çocuğun hikâyesini konu edinen "Orman Kitabı" (Jungle Book) filminin ilk versiyonu çekildi. 1946 yılında ise "Güzel ve Çirkin" (Beauty and the Beast) isimli filmin klasik bir uyarlamasını yapan Jean Cocteau, filmde kullandığı gerçeküstü unsurlar ve efektler sayesinde bolca beğeni topladı.

1950'li yıllar fantastik film dünyasına ivme kazandırdı ve insanlarda boyut değişikliğine gidildi. Bu türdeki ilk örnek, Dr. Seuss'un kaleme aldığı "Darby O'Gill ve Küçük

Fantastik türün klasikleri doğuyor

1970'lerden günümüze efsane olarak kalan "Yıldız Savaşları" (Star Wars) serisi ilk kez George Lucas yönetmenliğinde 1977 yılında beyaz perdeye boy gösterdi ve dönemin en çok izlenen filmlerinden biri oldu. Bu başarısını yıllar içerisinde katlayarak devam ettiren film, Nicola Tesla'nın unutulmuş icatlarından biri olan ışın kılıcını günümüz çocuklarının eline oyuncak etmeyi başardı. Üstün bir hikâye kurgusuna sahip olan film, insanoğlunun henüz Ay'a kadar ulaşabildiği bir dönemde Dünya yörüngesinden çıkarak fantastik türü uzak, çok uzak galaksilere taşıdı. Filmi diğerlerinden ayıran ve özellikle tutkunlarını çokça tartışmaya sokan bir konu da, Yıldız Savaşları'nın çekim yılları sıralaması ile kurgu sıralamasındaki farklılık oldu. Kronolojik olarak ilk çekilen film 1977 yapımı olmasına rağmen, kurgu sıralamasında dördüncü film olarak yerini aldı. 1980 ve 1983 yıllarında ise serinin kurgudaki beşinci ve altıncı filmi çekildi. Hikâyesini ortasından anlatmaya başlayan Yıldız Savaşları, gerçek bir fenomene dönüştü.

1980'li yıllarda çekilen "Titanların Savaşı" (Clash of the Titans) filmiyle fantastik tür,

Fantastik filmlerin yükselişi: 2000'ler

Fantastik film denilince hepimizin aklına gelen yazarlar, 2000'li yıllara gelindiğinde hayal dünyasının sınırlarını zorlayacak şekilde gelişme göstererek bu türü dünya sinemasında farklı bir boyuta taşıdılar. Bu dönemde fantastik tür, özellikle bilim-kurgu öğelerini çokça kullanmaya başlayarak inandırıcılığını arttırdı fakat hiçbir zaman içerisindeki büyü dünyasını kaybetmedi. Artık kahramanlar bu evrenden değil çizgi film dünyasının yaratıcı ve bir o kadar da eğlenceli âlemlerinden alınmaya başlandı.

2000'lerin ilk yarısında fantastik türün efsaneleri beyaz perdeyle buluşturuldu. Bu dönemin girişinde bizleri ilk kez 1963 yılında okuyucuya buluşarak satış rekorları kıran Stan Lee'nin efsanevi çizgi romanı "X-Men" serisinin ilk filmi karşılıyor. Filmin başarısının ardından, "Marvel" evreni içerisindeki karakterlerin daha sonraki yıllarda ayrı filmleri de çekilmeye devam etti.

Vizyona girdiği 2001 tarihinden beri dünyanın en çok izlenen film serilerinden

birisi haline gelen "Harry Potter" başarılı oyuncu kadrosu, eşsiz kurgusu ve elbette büyük edebiyat yaratıcısı J.K. Rowling'in yaratıcılığıyla içerisindeki heyecanın bir an olsun son bulmadığı bir fantastik başyapıt olarak karşımıza çıktı. J.K. Rowling'in kaleme aldığı çocuk romanından uyarlanan film, seyirciye içerisinde büyü dolu fantastik bir dünyanın kapılarını araladı. Bütünüyle kendini kanıtlayarak fantastik tür efsaneleri arasında yer almayı başaran bir diğer seri olan "Yüzüklerin Efendisi" (The Lord of the Rings) ise 2001 yılında vizyona girerek kendi dönemine hem de ilerleyen yıllarda adından oldukça söz ettirmeyi başardı. Seri halinde devam eden ve tüm zamanların en çok izlenenleri arasında ismini yazdıran Peter Jackson'ın filmi, Orta Dünya'yı bütün ihtişamı ve o dönemde yaşadığına inanılan canlılarıyla gözler önüne serdi. 2012 yılına gelindiğinde ise Yüzüklerin Efendisi filminin devamı niteliğinde çekilen "Hobbit" serisi biraz daha masalsı yapısıyla dikkatleri çekti.

Garip, tuhaf, acayip

2003 yılında gişe rekoru kıran "Karayip Korsanları" (Pirates of the Caribbean) ise eğlenceli korsan serüveni, lanetli altınları ve Johnny Deep'in başrolünde yer aldığı Kaptan Jack Sparrow karakteriyle bir korsan filminden bekleyeceğimiz her şeyi içinde barındırıyor.

2005 yılında 7 ciltlik bir çocuk kitabı serisinden sinemaya uyarlanan "Narnia Günlükleri: Aslan, Cadı ve Dolap" (The Chronicles of Narnia: The Lion, The Witch and the Wardrobe), yetişkinlerin aksine çocuk yaştaki izleyici kitlesine hitap etse de kendisine her yaşta seyirci bulmayı başardı. Aynı dönem insanların fantastik dünyadaki uzay macerasının tekrar beyaz perdeye taşınmasıyla yapılan "Fantastik Dörtlü" (Fantastic Four) filmi, uzayda gama ışınlarına maruz kalan bir grup bilim insanının sahip olduğu insanüstü yete-

Değişen dünyaların değişmeyen savaşı

Fantastik tür, diğer bütün sanat dünyasında olduğu gibi iyi ve kötünün savaşını konu ediniyor ve kahramanların cesur kimselerden seçiyor. 2009 yılında ise bu konunun son efsanesi "Avatar" sinemaseverler ile buluştu. Avatar'ın bilim-kurguyu andıran fantastik dünyası, bizleri uzayda yalnız olmadığımıza inandırdı. 2011 yılında Antik Yunan tanrılarının sinemaya uyarlanmasının etkileyici bir örneği olan "Thor" efsanesi oldukça karizmatik bir isimle karşımıza çıktı. Chris Hemsworth'un canlandığı çizgi roman karakteri, gücünün geldiği çekiciyle dünyayı kardeşi Loki'nin lanetinden kurtarmaya çalışarak izleyicilere görsel efekt şöleni yaşattı.

Fantastik film tutkunları, 2014 yılında "Malefiz" (Maleficent) filminin başrolünde ünlü sinema sanatçısı Angelina Jolie yer aldı. Film, hakiki masalında tamamıyla kötü olarak betimlenen cadı karakterinin farklı şekilde ele alınmasıyla izleyiciyi şaşırttı. Dönemin sonunda ünlü yapımcı Marvel'in öncülük ettiği fantastik karakterlerini bir araya toplayarak dünyayı kurtarması temasındaki "Galaksinin Koruyucuları" (Guardians of the Galaxy) filmi popüler bir grup olmamasına rağmen sevenleri tarafından oldukça beğeni toplar ve bir sonraki yıl çıkacak olan "Yenilmezler" (Avengers) serisine ışık tutar. Yenilmezler serisi ise vizyona girdiği 2014 yılında Robert Downey Jr., Chris Evans, Scarlett Johansson, Chris Hemsworth, Mark Ruffalo ile Tom Hiddleston'un başarılı oyunculuğu sayesinde fantastik film tarihinin kurallarını yeniden yazdı.

2016 yılında fantastik dünyanın alışılmadık dışında bir örneği olan "Doktor Strange" (Doctor Strange) daha öncekilerin aksine Marvel filmlerinde görmediğimiz büyü konusunu işleyerek paralel evrenler ve ast-

nekleleriyle bir araya gelerek dünyayı koruma çabalarını konu edindi. 2006 yılına gelindiğinde Guillermo Del Toro, çocuklar için olmayan bir masal yapmaya karar verdi ve adını "Pan'ın Labirenti" (El Laberinto del Fuano) koydu. Film, küçük bir kızın kendi gerçekliğinden kaçmak için kurduğu hayal dünyası ve şaşırtıcı sonu ile izleyicilerden tam not almayı başardı. Dönemin sonlarında ise fantastik tarih bizleri bu sefer de M.Ö. 480 yılında Persler ile Spartalılar arasında geçmiş olan "Thermopylae Savaşı"nın mitleşmiş hikâyesine götürdü. Frank Miller'in başarılı anlatımıyla oldukça oryantalist öğeleri içinde barındıran "300 Spartalı" 300 kişilik Sparta ordusunun dev Pers ordusu karşısındaki gösterdiği cesaret ve fedakârlık öyküsünü beyaz perdeye taşıdı.

ral boyutlar gibi konularıyla özgün bir yapımla sinemaya uyarlandı. "Sherlock" ile hayran sayısını katlayan Benedict Cumberbatch'in hayat verdiği karakter, fantastik dünyanın pek bilinmeyen ama oldukça eski isimlerinden biri olarak karşımıza çıkar. 2017 yılının ilk fantastik filmi olan "Kral Arthur: Kılıç Efsanesi" (King Arthur Legend of the Sword) sık bilinen Kral Arthur karakterinin betimlemesi dışında oluşturulan farklı anlatımıyla ve özellikle müzikleriyle beğeni topladı. Yine 2017 yılının mayıs ayında gösterime giren "Wonder Woman" sinema sektöründe kadın süper kahramanların gücünü gösterdi. Amazonlardan gelerek klasik dünyayı kurtarma temasını işleyen yazarlar, başrol için Gal Gadot'u seçerek tiplere gayet uygun bir ismi başrole taşıdı.

2017'nin fantastik sinema sektörüne damgasına vuran diğer filmi "Gerçek Kötüler" (Suicide Squad) aksiyon dolu sahneleri ve eğlenceli duruşuyla oldukça iddialı görüldü. "DC Comics" yapımcılarının oldukça sıra dışı bir projesi olan film, alışlagelen süper kahramanların aksine çizgi dünyasının anti kahramanlarının dünyayı diğer kötülerden kurtarmasını konu edindi.

Başta Hollywood olmak üzere bugün dünya üzerinde bu yazımızdaki 36 film dışında elbette ki yüzlerce başarılı fantastik film bulunuyor. Öyle ki fantastik filmler, gelişen teknoloji sayesinde senaristlerin ve yönetmenlerin hayal güçlerini tüm ayrıntılarıyla izleyicilerle buluşturduğu, her geçen yıl yeni tekniklerle zenginleşen bir dünya olarak biliniyor. Tüm gelişmelerin dışında yaşamı farklı bir boyuta taşıyarak insanlara hayallerle ulaşan ve gerçekleri farklı boyutlarda ortaya çıkaran bu tür, geleceğin efsanelerini yaratmaya şüphesiz ki devam edecek.

“Başta Hollywood olmak üzere bugün dünya üzerinde bu yazımızdaki 36 film dışında elbette ki yüzlerce başarılı fantastik film bulunuyor.”

Cebinizdeki TEHLİKENİN Farkında Misiniz?

Ülkemizde 90 milyonu aşan Mobil İletişim İçin Küresel Sistem (Global System for Mobile Communications – GSM) abonesi bulunuyor. Ne yazık ki bu GSM abonelerinden çok azı Özgül Emilim Oranı (Specific Absorption Rate – SAR) veya radyo frekans radyasyon hakkında bilgi sahibi. Cep telefonlarının çocuk yaşta kullanımının da artmasıyla bu tür cihazların insan ve çevre sağlığı üzerindeki uzun dönem etkilerine dair tartışmalar da hız kazanmış durumda.

Tolga BİRGÜL

Günümüzde hiçbir teknoloji cep telefonu teknolojisinde olduğu kadar hızlı ve geniş kapsamlı olarak halkın kullanımına sunulmadı. Bu teknolojinin böylesi bir hızla yayılıp tüm dünyada kullanıcı sayısını şaşırtıcı derecede arttırması, ülkelerin bu teknolojinin halk sağlığı üzerindeki etkilerini araştırarak çalışmalara ağırlık vermesi zorunluluğunu doğurdu. 16 yaşının altındaki çocuklar, Dünya Sağlık Örgütü'nün (World Health Organization – WHO) tavsiye etmemesine rağmen giderek artan oranda cep telefonu kullanıyor. Çocukların böylesi erken yaşta radyo frekans radyasyona maruz kalmaları ve bunun yaşamları boyunca devam edeceği gerçeği, radyo frekans radyasyonun özellikle hamilelerde ve çocuklardaki etkilerine yönelik araştırmaların hız kazanmasını sağladı. Son yıllarda geçmişe oranla artış gösteren Alzheimer, Parkinson, Multipl Skleroz (MS), beyin tümörleri gibi rahatsızlıkların nedenlerinin bu radyasyon kaynakları olup olmadığı 2000'li yılların önemli bilimsel araştırma konularının temelini oluşturuyor.

Cep telefonları, hem radyasyon kaynağı hem de radyasyon alıcı özelliği gösteren cihazlar. Doğal yerküre radyasyonu dışında diğer yapay radyasyonların insan ve çevre sağlığı açısından zararlı olduğu göz önüne alındığında, bu cihazlardan kaynaklanan

radyasyon karşısında dikkatli olmak gerektiği net olarak anlaşılıyor. Cep telefonundan yayılan radyasyon tabii ki nükleer radyasyon (iyonize radyasyon) ile eş tutulmuyor, onun gibi doğrudan moleküllerin yapı taşlarını parçalama özelliği göstermiyor fakat oldukça hassas, ileri düzeyde biyoelektriksel bir sistem olan insan vücudundaki sistemler, elektrik gerilimleri ve akımları ile çalışıyor. Yani, beyni ve kalbi içsel biyoelektrik sinyalleri düzenliyor ve çevrede oluşan elektromanyetik alanları sinyalleri insan bünyesindeki temel biyolojik işlemlere etki edebiliyor.

SAR değeri yüksek bir cihazın günlük kullanımı sağlık tehdidi oluşturuyor

Günümüzde kullanılan GSM cep telefonlarının frekansı 900 – 1800 Megahertz (MHz) arasında değişiyor. Frekansı büyük ya da küçük fark etmeksizin her radyasyon tipinin insan ve çevreye zararı bulunuyor ve dalga boyuna göre insan vücudunda farklı bölgeleri etkiliyor. İnsan vücudu, cep telefonundan yayılan elektromanyetik radyasyonu emiyor ve SAR değeri, yani Özgül Soğurma Oranı değeri cep telefonu kullanıcıların vücudun emdiği radyasyon enerjisi miktarını belirtiyor. Birimi Watt/kg olan SAR, vücudun bitim kütlelerinin saniyede ne kadarlık bir cep telefonu enerjisine maruz kaldığını belirliyor. Bu bağlamda SAR değeri yüksek bir cep telefonu edinilmesi ve günlük kullanımı insan sağlığı açısından ciddi bir tehdit oluşturuyor. Çoğu insan cep telefonu alırken SAR değerini de göz önünde bulundurmayı ihmal ediyor. Piyasada bulunan ve çok satılan cep telefonlarının büyük bir çoğunluğunun SAR değeri üst sınırlarda bulunuyor. Cep telefonu kullanıcılarının belki de birkaç kere kullanacak-

ları ve hayati fonksiyonu olmayan kimi özellikler yerine SAR değerine dikkat eder hâle gelmeleri, üreticilerin de bu konuya önem vererek daha düşük SAR değerine sahip cihazlar üretmesine yol açması açısından da büyük önem taşıyor.

Cep telefonunun vücutta ısınmaya yol açarak sağlığa zarar verdiği görüşü de bulunsada bugün ısı enerjisi, insan sağlığına etki edecek anahtar parametre olarak görülüyor. Cep telefonu kullanan milyarlarca insan, ısısal olmayan etkilerine karşı çok daha korunmasız hâlde bulunuyor ve bu etkiler çok düşük SAR değerlerinde dahi görülebiliyor. Bir grup bilim insanı "Bioinitiative Report" adıyla oldukça kapsamlı bir rapor yayınladı. Bu raporda, elektromanyetik alanların güvenlik standartlarının, ısısal olmayan biyolojik etkilere göre yeniden ve acilen düzenlenmesinin gerekli olduğunu, aksi takdirde bütün dünyanın farklı hastalıklara yakalanabileceği ifade edildi. Raporda ayrıca cep telefonu radyasyonunun biyolojik zararları, kanıtlarıyla birlikte sıralandı. Buna göre; cep telefonu radyasyonundan dolayı bağışıklık sisteminin zayıflaması insanları diğer hastalıklara karşı dirençsiz kılıyor. Elektromanyetik Hipersensitivite, yani elektromanyetik alanlara karşı gelişen aşırı hassasiyet sonucu sinir sistemi rahatsızlıkları, baş ağrısı, halsizlik, stres, uyku bozukluğu, ciltte yanma, batma hissi, acı, alerji, göz yanması, sabırsızlık, kaşınma, kalp ritim bozukluğu, nefes alamama, denge kaybı, depresif ruh hâli, konsantrasyon bozukluğu vb. rahatsızlıklar görülebiliyor. Nörolojik davranışsal rahatsızlıklara neden olabiliyor ve insan beynini elektrikli aktivitelerini değiştirebiliyor, beyin tümörü, akustik nöroma gibi problemlerin gelişmesine sebep olabiliyor. Elektromanyetik alanlara maruz kalmak, belirli hücre tiplerinde gen, Deoksiribonükleik Asit (DNA) ve kromozomlar üzerinde hasara yol açabiliyor ve ısı şoku proteini (stres proteini) oluşumuna sebep olabiliyor. Alzheimer hastalığı, meme kanseri gibi yetişkin hastalıklarının yanında çocuk kanserine de yol açabiliyor.

Bütün canlı organizmaların hücreleri, çevresel zehirler veya

istenmeyen çevresel faktörlerle karşılaştıklarında özel bir koruma başlatıyor. Buna "stres cevabı" adı veriliyor. İnsanlar, hayvanlar, bitkiler, bakteriler yani tüm canlılar yaşamak için yüksek sıcaklık, oksijen yokluğu, ağır metal zehirlenmeleri ve okside stres gibi durumlarda stres proteini oluşturuyor. Çok düşük frekanslı radyasyon veya radyo frekanslı radyasyona maruz kalmak da yukarıda sayılan çevresel stres etkileri arasında gösteriliyor. Hücreler, mevcut standartların çok altındaki değerlerde bile çok düşük frekanslı radyasyon veya radyo frekanslı radyasyonunu zararlı gördüklerinden, stres proteini üretimini sürdürüyor. Öyle ki stres çok uzun süre devam ederse, direnç ortadan kalkıyor ve hücre zararlarına karşı korunamaz hâle geliyor ve fizyolojik etkiler baş gösteriyor. Bu radyasyon türlerine çok düşük oranlarda bile maruz kalmak bağışıklık sisteminin normal fonksiyonlarını ve alerjik reaksiyonları değiştirebildiğine dair çalışmalar da bulunuyor. Uzun süre elektromanyetik radyasyona maruz kalanlarda ise kemik kanseri ve lenfoma gibi ciddi hastalıkların ortaya çıktığı görülüyor. Asıl tehlike ise ısıyla başlayan fakat ısısal olmayan etkilerle devam edip, birbirini tetikleyen bir dizi biyolojik etkinin toplamında yatıyor. Cep telefonları, tıpkı bir mikrodalganın gibi yanma ve ısınmaya yol açıyor. Kulak ve beyinde başlayan ısınma, daha sonra iç organlara sırayet ediyor. Bu ısınma, alışılmış ısınmadan çok daha farklı ve radyasyonun vücudun içine yayılması sonucu gerçekleştiğinde deride hissediliyor.

İnsanları olduğu gibi doğal hayatı da olumsuz etkiliyor

Elektromanyetik dalgalar, kanser yapma potansiyeline sahip çiftli ya da tekli DNA zincirinde kırılmaya yol açmakla kalmıyor, DNA molekülünü taşıyan kromozomlarda bozulmalara ve kanser oluşumuna yol açtığı bilinen gazı genlerin aktivitelerinde de değişikliklere sebep olabiliyor. Bu nedenle 10 mikrowatt/metrekare şiddetinden daha fazla radyasyon yayan bazı istasyonları kapatılıyor. Bazı istasyonlarından yayılan mikrodalgalar sinyalleri, 400 metre içinde sıklıkla 0,6 volt/metreden daha yüksek bir değerde yayılıyor. Cep telefonu üreticileri, telefonlardan ve bazı istasyonlarından yayılan radyasyonun zararlı olduğunu gösteren yüzlerce deneyin sonuçlarının "doğrudan insanları üzerinde yapılmadığı" gerekçesiyle geçersiz olduğunu savunuyor. Bi-

lim insanları ise elektromanyetik radyasyonu 24 saat durmadan ateş eden otomatik bir tüfeğe benzetiyor. Elektromanyetik kirlilik, çevre için ciddi bir tehdit yaratıyor ve bu tüfekten çıkan mermiler sadece insanları değil, kuşları, arıları ve balıkları da vuruyor. Doğanın bütün bağışıklık sistemlerinin zayıflamasına, sağlıklarının bozulmasına, üreme problemlerine sebep oluyor. Doğal manyetik alanları yön bulmak, göç etmek gibi çeşitli şekillerde kullanan hayvanların dengesi bozuluyor ve yönlerini bulmakta güçlük çekmelerine sebep oluyor. İnsan vücudu da aslında her hücrenin kendine özgü bir elektrik devresine sahip olduğu, elektromanyetik bir makine gibi görülüyor. Kalp, adale, sinir ve beyin gibi organlar belirli bir manyetik alan sahipler ve bu organlar dünyanın manyetik alanı ile de uyum içinde bulunuyor. Dünyanın manyetik alanı geceleri hücresel oksijeni arttırarak uykuyu ve biyolojik iyileşmeyi desteklerken iltihaplanmayı azaltıyor ve acıyı dindiriyor. Güneş doğduğunda ise beraberinde getirdiği pozitif manyetik alan hücresel oksijeni azaltarak uyanıklığı destekliyor ve biyolojik iyileşmeye engel oluyor. İnsan vücudunun da gündüzleri hareket etmeye, geceleri de dinlenmeye ve kendini onarmaya programlı bir makine gibi işlediği düşünüldüğünde bazı istasyonları ve diğer cihazlardan gece gündüz aralıksız yayılan radyasyon vücudun kendini iyileştirme ve dinlenme dinamiğini de sekteye uğrattıyor.

Tüm dünyada radyo frekans alanları ve radyo frekans radyasyon dolayısıyla görülebilecek zararları karşı sağduyulu ve dikkatli olunması çağrısı yapılıyor. Günümüzde hâlen cep telefonlarının uzun vadedeki zararlarına dair yeterince bilgi bulunmuyor. Zira cep telefonları sigara, asbest ve radyoaktif metaller gibi kanserojenlerle oranla çok daha kısa süredir hayatımızda bulunuyor. İnsan sağlığına ve çevreye geri dönüşü imkânsız hasarlar verebilecek bu duruma karşı bilinçlenme düzeyini arttırmak ve gündelik yaşamda gereken önlemleri alma alışkanlığını küçük yaşta edindirme ve edinme gerekliliği her geçen gün daha da önem kazanıyor.

Küresel ekonominin temel taşları

IMF VE DÜNYA BANKASI

WORLD BANK GROUP

Büşra GÜLEN

Ekonomi denilince ilk aklı gelen iki kurum IMF olarak tanınan Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası oluyor. Bu iki kurum ise çoğu kez birbirine karıştırılıyor. Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası, Birleşmiş Millet sisteminde yer alan kuruluşlar ve her ikisi de üye ülkelerdeki yaşam standartlarını yükseltme amacıyla hareket ediyor. Kuruluşların yaptıkları çalışmalar ve hedefleri birbirini tamamlar nitelikte fakat IMF makroekonomik konulara odaklanırken Dünya Bankası uzun vadeli ekonomik kalkınma ve yoksulluğun azaltılmasına odaklanıyor. Haberimizde ekonominin temel taşlarından olan IMF ve Dünya Bankasının tarihçesi, işleyişi, benzerlik ve farklılıklarını ele aldık.

II. Dünya Savaşı sonrasında kambiyo kurlarının dünya ticaretini geliştirici bir sisteme göre saptanması için yeni yöntemler arandı. Yapılan çalışmalar sonucunda Temmuz 1944'te ABD'nin New Hampshire eyaletinin küçük bir belgesi olan Bretton Woods'da toplanan Birleşmiş Milletler Para ve Finans Konferansı'nda imzalanan "Bretton Woods Anlaşması" ile uluslararası ödemelerde kullanılacak yeni bir sistem geliştirildi. Bu anlaşma ile katılan ülke paraları için sabit kur esası benimsendi ve anlaşmaya katılan her ülkenin parasının değerinin dolar esas alınarak saptanması kabul edildi. Bretton Woods Anlaşması'nın imzalanması üzerine yeni bir sistem meydana geldi. Bretton Woods olarak adlandırılan bu sistem, dünyanın önde gelen devletleri arasındaki ticari ve finansal işlemlerde uyulması gereken kuralları belirliyor. Sistem, dünya tarihinde ilk kez bağımsız ulus-devletlerin kendi aralarında ortak bir parasal düzen üzerinde anlaşmaları sonucunda uygulanmaya konuldu. Uluslararası para sisteminin kurallarını benimseyen bu sistem, Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonunun kurulmasına karar verdi. Tüm para birimlerinin dolara endeksli olması zamanla piyasalarda gerilim yarattı ve 1971'de ABD'nin doları altına endekslemekten vazgeçtiğini açıkladı.

masıyla sistem çöktü.

Uluslararası Para Fonu, 189 ülkeyi kapsayan küresel parasal iş birliğini geliştirmek, mali istikrar oluşturmak, uluslararası ticareti kolaylaştırmak, yüksek istihdam ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi desteklemek ve dünya çapında yoksulluğu azaltmak için çalışan bir kuruluş olarak kuruldu. IMF'nin ilk oluşumuna göz atıldığında, II. Dünya Savaşı sonrası benzer ekonomik sıkıntıya düşen ülkelerin parasal sorunlarına çözüm getirebilmek amacıyla, 44 ülke bir araya gelerek bu uluslararası kuruluşun temelini attığı görülüyor. Ortak sorunların arasında ülkelerin ödemeler dengesi sorunu yaşamaları, ticaret hacimlerinin daralması ve refah seviyelerinin düşüşüne geçmesi yer alıyor. Uluslararası Para Fonunun öncelikli amacının ekonomik sıkıntı yaşayan ülkelere mali destek sunması ve ekonomilerinin zarar görmesini engellemek olduğu biliniyor.

IMF'nin kuruluşundaki iki faktör: Dünya Ekonomik Bunalımı ve II. Dünya Savaşı

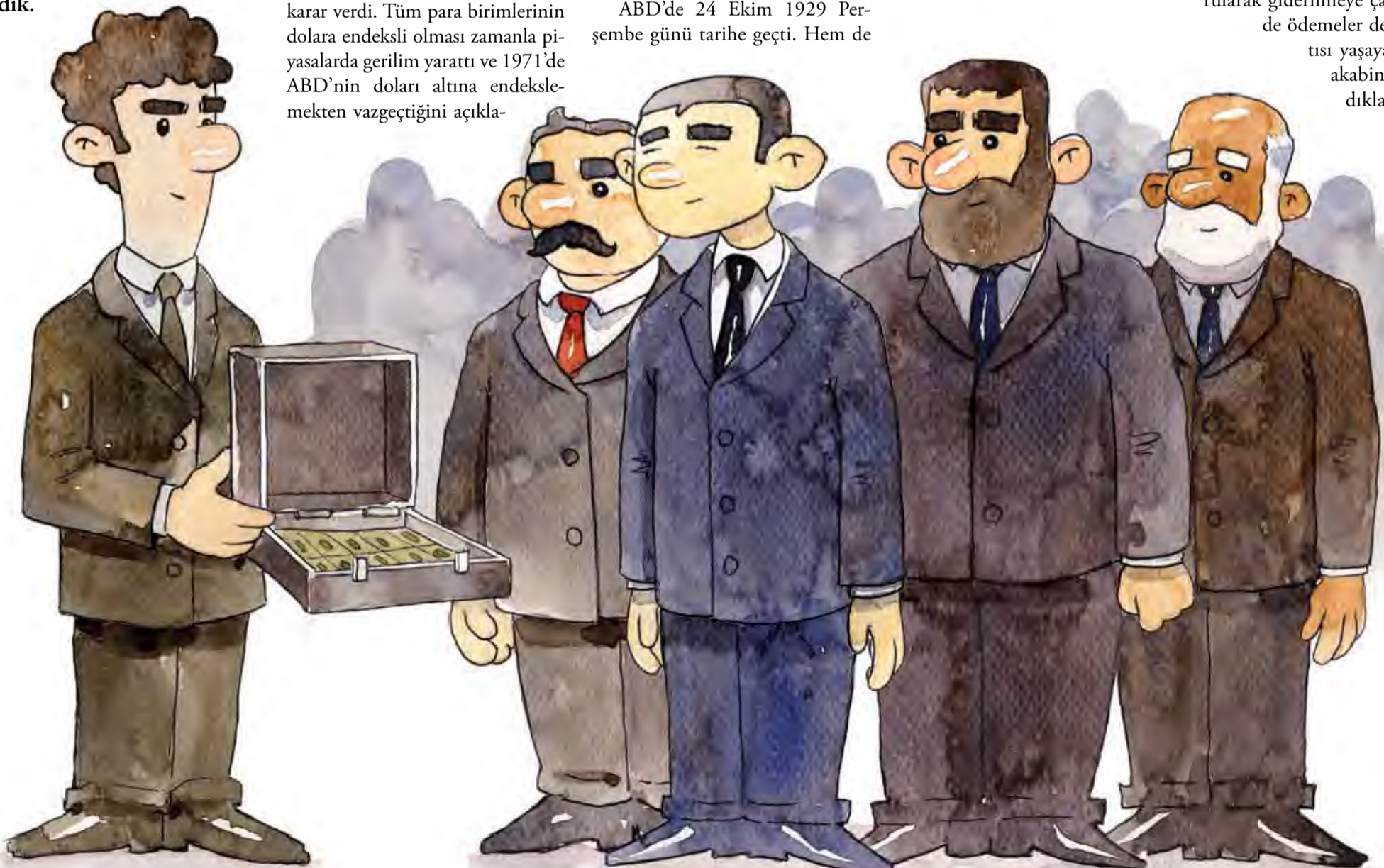
ABD'de 24 Ekim 1929 Perşembe günü tarihe geçti. Hem de

birçok ülkeyi etkileyen ve büyük buhranın başlangıcı "Kara Perşembe" olarak. O gün borsa dibe vurdu, binlerce şirket ve banka battı. Milyonlarca insan işsiz kaldı. 1929 Büyük Buhran, ülkeler arası ticaretin ve ülkelerin üretim ve millî gelirlerinin düşmesi ile sonuçlandı. I. Dünya Savaşı'nın ardından ABD süper güç hâline geldi. Amerika artık Avrupa'nın en büyük alacaklısıydı. Amerika alacaklarını altın olarak istiyordu. Hisse senetleri sürekli artıyor, ekonomi müthiş bir ivme ile büyüyordu. Ford otomobil sektöründe devrim yaptı, seri otomobil üretimine geçti ve işçi ücretlerinde ciddi bir artış oldu. İşçi sınıfı artık paralı ve iyi bir konumdaydı. Bu dönemde insanları önce gayrimenkul alımına başladılar. Özellikle Florida bölgesindeki tarlalar bile servet değerinde satılıyor. Şirketler büyüdükçe bankalar çoğalıyordu. İşler hayal edildiği gibi gitmedi. İnsanlar servet ödeyerek aldıkları gayrimenkulleri değerinin çok altında fiyata bile satamadı. Gayrimenkul fikri kötü sonuçlanınca çoğu insan borsaya yönelmeye başladı. Hisse senetlerine yoğun bir talep oldu ve bu talep hissenin

aşırı yükselmesine sebep oldu. En sonunda 24 Ekim 1929 günü New York borsası düşüşe geçti. Binlerce banka ve şirket battı. Peki, büyük buhran neden oluştu? O dönem ABD'nin başında Herbert C. Hoover bulunuyordu. Hoover yönetiminin ekonomik alanındaki yetersizliği büyük buhranın oluşumunu hazırladı. 1929 Büyük Buhran'ından en çok Amerika ve Amerika'ya borcu olan ülkeler etkilendi. İşsizlik, ihracat ve sanayi sektörünün derin yaralar alması, gümrük vergilerinin artması gibi daha birçok sonuçla karşılaşıldı. Öyle ki buhrandan dolayı dört çocuğunu satışa çıkaran bir annenin durumu hâlâ hafızalardan silinmedi. 1933 yılında Roosevelt başa geldi. Roosevelt başarılı bir ekonomi stratejisiyle krizi bir anda çözemese de 1939 yılında krizle baş edebildi. Roosevelt'in gerçekleştirdiği reformların ne kadar faydalı olduğu günümüzde hâlen tartışılmaktadır.

IMF'den ilk kredi alan ülke Fransa

1929 Büyük Buhran'daki zararları yeni ekonomi kurumları kurularak giderilmeye çalışıldı. IMF de ödemeler dengesi sıkıntısı yaşayan ülkelerin akabinde uyguladıkları gümrük

YEŞİL SAHALARDA GÖRMEK İSTEDİĞİMİZ HAREKETLER

Cansu ERGİNKOÇ

Spor müsabakalarında, bilhassa Türkiye’de ve dünyada en çok takip edilen “futbol” oyununda oyuncu ve seyirci kadar adını çok sık duyduğumuz kişilerdir hakemler. Aldığı kararlarla hemen her maçta itirazla karşılaşan, zaman zaman psikolojik baskıya maruz kalan hakemler esasen oyunu yöneten yetkili ve sorumlu kişiler olarak sözlükte açıklanıyor. Gel gelelim, hakemlik mefhumu taraftarlar, seyirciler,

spor yorumcuları tarafından sıklıkla masaya yatırılmak durumunda. Futbolun erkek oyunu olarak değerlendirilmesi alışkanlığı sonucu oyunun söz sahibi kişisi olan hakemler de erkekler olarak karşımıza çıkıyor. Ancak bu algıyı ortadan kaldırmaya niyetli pek çok kadın hem dünyada hem Türkiye’de “iyi” hakemlik yaparak oyuna çöktan dahil oldu bile.

Dünyada futbol hakemliğinin tarihi hemen hemen futbolun başlangıcına kadar gidiyor. 1819 yılına kadar takım kaptanlarının hakemlik de yaptığı karşılaşmalarda bu uygulamanın sakıncaları oyuna saha dışından müdahil olan bir kişiyi zorunlu kılıyor ve hakemlik ortaya çıkıyor. İlk olarak İngiltere’de ortaya çıktığını ve 1880’li yıllarda kurumsallaştığını söylemek mümkün ancak bugünkü anlamıyla hakemliğin oluşumu 1920’leri buluyor. Türkiye’de hakemliğin başlangıcı, futbolu bırakan sporcuların hakem olmasıyla 1890’lı yıllara dayanıyor. Futbolun yaygınlaşması ve ilerleyen dönemlerde eğitim alanındaki gelişmeler (okullara spor derslerinin gelmesi) hakemliğin gelişimini de diğer pek çok şey gibi etkilemiş görünüyor.

Teorik anlamda hakemliğin tarihsel gelişimini bu şekilde özetlemek mümkün ancak futbol gibi geniş kitlelere hitap eden bir alanın sosyal, ekonomik pek çok gelişmeden etkilenmemesi söz konusu değil. Spor kulüplerinin ticari kaygılarının taraftarın, bazı renklere gönül vermesinden çok daha önemli hâle geldiği futbol “sektöründe” basmakalıp fikirler geçerliliğini hâlâ koruyor. Mesele kadınlar futbolun erkek oyunu olduğu söyleminin antitezini kanıtlayıcı çok oluyor ancak kadına ve erkeğe biçilen toplumsal cinsiyet rollerinin kadına dayattığı pek çok “kibar, nazik, kırılabilir” tutumlar kadın doğasıyla bağdaştırılmaya devam ediyor. Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya çalışan toplumlarda futboldaki cinsiyet eşitsizliğini kırmaya yönelik yaptırımlar da mevcut. Bu yaptırımların artması, kadınların bu alanda kendini var edebilme-

lerinin de önünü açacaktır. Tüm bunlarla mücadele ederek işini yapabilen kadınlar bir yandan ilk olma niteliği taşıyarak adını tarihe yazdırıyor. 2016 yılında Uluslararası Futbol Tarihi ve İstatistikleri Federasyonu (IFFHS), dünyanın en iyi kadın hakemlerini açıkladı. 56 ülkeden pek çok gazeteci ve uzmanın oylarıyla belirlenen listede Katalin Kulcsar ilk sırayı alırken

listenin üçüncü sırasında Türkiye’de adını futbol haberlerinde sıkça duyduğumuz bir isim yer alıyor: Bibiana Steinhaus. Türk sporseverler Steinhaus’u Almanya İkinci Futbol Ligi takımlarından Fortuna Düsseldorf’ta forma giyen Kerem Demirbay’ın “erkek futbolunda kadınların işi olmadığına” ilişkin sözlerinden dolayı beş hafta oynamama cezası almasıyla

tanıyor. Diğer yandan Steinhaus, başhakem olduğu Almanya’nın en çok satan gazetesi Bild’in “Milli takım oyuncusu nasıl olur da ofsayt kuralını bilmez” başlığıyla geniş yer verdiği Hoffenheim-Stuttgart maçında Kerem Demirbay’a oyunun ortasında ofsayt kurallarını anlatması yer alıyor. Ünlü hakem yakın zamanda Almanya Birinci Futbol Ligi’nde (Bundesliga)

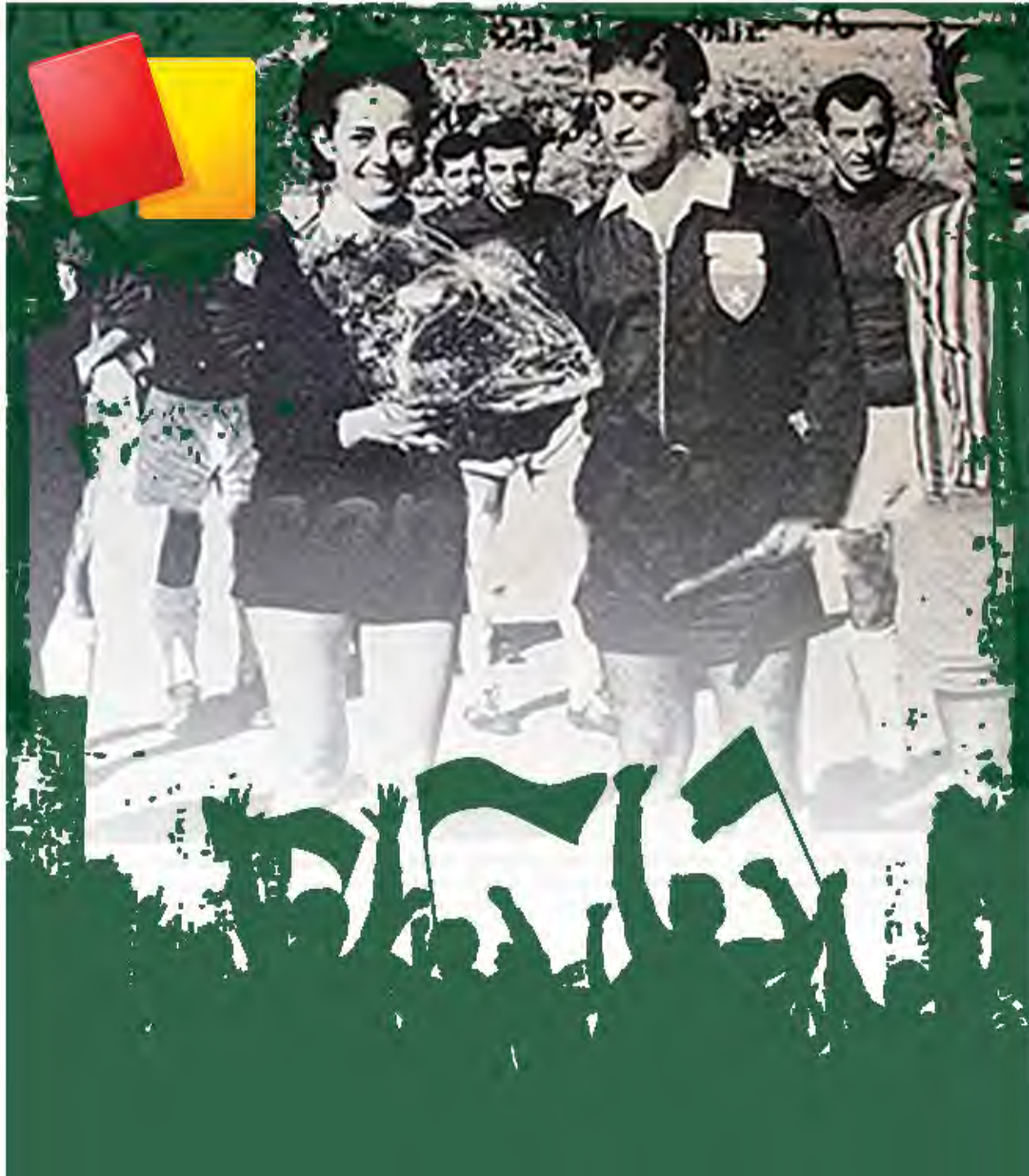
maç yöneten ilk kadın olmasıyla da tarihe geçti.

Türkiye’de kadınların spora katılım düzeylerinin ve biçimlerinin erkeklerden daha düşük ve farklı olmasının ve spor ortamında dezavantajlı konumda bulunmalarının nedeni nedir sorusu sorulduğunda cevaplar bunu çoğu kez biyolojik cinsiyete dayandırıyor. Kadınların temas içerikli spor etkinliklerinde alma ihtimali olduğu darbelerin “kadın vücudu” için riskli olduğu, kadınların kemik yapısının ince olduğu bu yüzden kolay sakatlanacağı vs. gibi bilimsel gerçekliği sorgulanabilir argümanlar öne sürülüyor. Türkiye’de bu tezi “alının teriyle” çürüten futbol dünyasının erkek egemen yapısına karşı koyan kadın hakemleri –elbette hepsine yer vermek mümkün olmasa da– haberimizde derledik.

Türkiye’nin ilk Kadın Hakemi

Drahsan Arda: 1945 yılında Edirne’de dünyaya gelen Drahsan Arda; ilk, orta ve lise eğitimini Edirne’de tamamlayarak öğretmen okulunu bitirdi. Ortaokulda voleybol ve basketbol oynadı, lisede iki branşın da hakemlik lisansını aldı. Arda bir röportajında futbol serüvenini şu sözlerle ifade ediyor:

“Voleybol ve basketbol hakemliği yaptığımı göre futbol hakemliğini niye yapmayayım dedim ve 15 - 26 Kasım 1967 tarihleri arasında açılan ve millî hakem Tarık Yamaç’ın yönettiği futbol hakemliği kursunu başarıyla bitirip lisansımı aldım. İlk resmi maçımı ise 10 Şubat 1968 tarihinde Öğretmen Okulu ile Çelikel Lisesi arasında oynanan maçta yan hakem olarak yaptım. Kulüpler bazında ise 25 Şubat 1968 tarihinde Karabük Stadi’nda Demirçelik-Jandarma gücü maçında hakem Samim

LALE ORTA'NIN ADAY OLDUĞU VE KAZANDIĞI ÖDÜLLER:

- 1990 Yılı En Başarılı Kadın Adayı
  - 1994 Yılı En Başarılı Kadın Adayı
  - 1995 Ocak Ayı Renault Mais Şeref Kürsüsü Ödülü
  - 1995 Aralık Ayı Renault Mais Şeref Kürsüsü Ödülü
  - 2006 Gökçe Karataş Vakfı "Yılın Spor Adamı" Ödülü
- Sevgili Lale Orta'nın bunca başarısı bile "Yılın Spor Adamı" ödülünün adını "Yılın Spor İnsanı" olarak değiştirmeye yetmemiş görünüyor!

FİFA Yardımcı Hakemi Kadriye Gökçek: Gazi Üniversitesi'nde Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu'nda öğrenimlerini sürdürdükleri sırada açılan kursa girerek başlayan hakemlik kariyerine.

Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nde spor uzmanı olarak görev yaptığı son zamana kadar 10 yıl, 10 kadar ülkede profesyonel olarak hakemlik yapıyor. İlk yurt dışı görevinde Lale Orta ile Londra'da yapılan UEFA Bayanlar Çeyrek Final karşılaşmasında İngiltere'nin Arsenal ile CSKA Moskova maçını başarıyla yönetiyorlar. Daha sonra hakemlik sayesinde İspanya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Bosna Hersek, Romanya gibi ülkelerde maç yönetme fırsatı yakalıyor.

Bahsettiğimiz bu isimlerin dışında sayfalara sığdıramayacağımız kadar çok, başarılı, farklı spor dallarında görev yapan kadın hakemimiz olduğunu biliyoruz ve bu yolda çaba sarfeden genç kadınlarımıza onların hikayelerinin örnek olmasını diliyoruz.

Arman'ın İsfendiye Çubukçu ile birlikte yan hakemiğini yaptım. İlk orta hakemliğim ise Mayıs ayında Balıkesir ve Bandırma hakemleri arasındaki maçı. Haziran ayı itibarıyla da İstanbul bölgesi hakemi oldum."

Daha sonra futbol hakemliğini Almanya'da devam ettiren Draşan Arda otuz yıla yakın hakemliği sürdürdükten sonra şuan hala Almanya'da hakemler derneği üyesi.

İlk FIFA Kokartlı Akademisyen Kadın Hakem Lale Orta: İstanbul'da doğan Lale Orta, 1993 yılında Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu'nda, spor yönetimi üzerine yüksek lisans eğitimini tamamladı. Doktora eğitimini de 2000 yılında aynı üniversite ve bölümde tamamlayan Orta, 1986- 2005 yılları arasında futbol hakemi olarak profesyonel ve amatör olarak 1500'ün üzerinde maçta görev aldı. Türkiye profesyonel birinci, ikinci ve üçüncü liglerinde maç yöneten ilk kadın hakemdir. Profesyonel birinci lig seviyesinde Avrupa'da hakem ola-

rak görev yapan ilk kadındır. 1995 yılında, FIFA tarafından seçilen 27 ülkeden 54 kadın hakem arasına girerek "Dünyanın ilk FIFA kokartlı hakemleri" arasında yer aldı. Türkiye'nin ilk FIFA kokartlı kadın hakemi olarak 11 yıl Uluslararası hakemlik yapmış ve 150 uluslararası maç yönetti. 2003 yılında, UEFA tarafından Avrupa Kıtası'nın 17 en iyi hakemi arasından seçilerek "First Class" listesine alındı. 21 Mayıs 2005 yılında UEFA Kupası kadınlar final maçını yönetti. Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından beş kıtada kadınların spora katılımları konusunda öncülük eden, örnek olan kişi ve kurumlara verilen Kadın ve Spor 2002 Avrupa Kıtası Büyük Ödülü'nü kazandı. Türkiye Futbol Federasyonu'nun ilk Kadın Merkez Hakem Kurulu üyesi (2006 -2007), ilk Kadın Süper Lig ve UEFA Gözlemcisi (2007 - 2009) oldu. Türkiye Millî Olimpiyat Komitesi Danışma ve Disiplin Kurulu ve Boğaziçi Kıtalar Arası Yarışları Yönetim Kurulu üyesidir. Türkiye liglerinde maç

anlatan ilk kadın futbol spikeridir. Okan Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Spor Yönetimi Bölümü'nde öğretim üyesi görevini sürdürmektedir. Birçok bilimsel araştırmaları bulunmakta.

FIFA kokartlı First Class unvanlı Dilan Deniz Gökçek: "Sevgili hocam" diye ifade ettiği Lale Orta'nın teşvikleriyle bu kadar başarılı olduğunu ifade eden Dilan Deniz Gökçek Türkiye'de sportif anlamda kadına verilen desteğin zayıf olduğunu, özellikle hakemlikte ise çok daha az destek bulduklarını kaydediyor bir röportajında. Buna ve bunun gibi engellere rağmen Lale Orta'dan sonra FIFA hakemi oluyor Gökçek. Yurt dışında 100 maç yönetmiş, 17 yıllık hakemlik kariyerinde 10 yıldır FIFA kokartı taşıyor. Gökçek, hakemlik kariyerini 2015 yılında Türkiye'de bir süperlig karşılaşmasıyla sonlandırdı. Dilan Deniz Gökçek bizi başka bir başarılı kadın hakemin ismine götürüyor: Kadriye Gökçek, ablası.

